

tani az emberiséget, kiválasztottakra vagy elátkozottakra csak azért, mert eltérő kijelentésekhez tartoznak, a mienktől eltérő életutat ismernek el és másképp gondolkodnak.

Ehelyett hitet teszünk a vallások és gyakorlataik, a társadalmi formák és kulturális hagyományok pluralizmusa mellett. De tudjuk azt is, hogy ebből a pluralizmusból kinő a közös érdeklődés és együttműködés. Ezt igazolja az emberiség felismerése és annak közös tudata, hogy csak együtt tudunk úrrá lenni a következő század kihívásain. Mi nemcsak hirdetjük a világ vallásai és az emberiség szorosabb együttműködését, hanem gyakoroljuk is azt a közös tevékenység által.

A múltban eszmék formálták sorsunkat, a jövőt is az eszmék fogják alakítani. Az IARF-nek, mint a szabadelvű vallások nemzetközi közösségének az a hivatása és lesz a jövőben is, hogy bizonyítsa eszméinket és meggyőződésünket, amelyek irányítanak, és munkálkodják felelősséggel azok megvalósításán.

Dr. MURVAY SÁMUEL

MIT VÁRUNK MI EGYHÁZTAGOK A LELKÉSZEKTŐL

A kérdés természetéből következik, hogy nem a „mi”, hanem csak a magam nevében szólhatok és azt is a csalhatatlanság minden igénye nélkül. Szerény véleményem ez, amit, ha valaki kiegészít vagy helyesbit, annak csak örülni fogok.

Ha egy szóban kellene a feltett kérdésre válaszolnom, azt mondanám: mindent! Még pedig úgy, hogy cserébe úgyszólván semmit sem adunk.

Ez a „minden” nem elsősorban rengeteg munka és semmiképpen sem valamilyen anyagi előnyhöz való hozzásegítés; a lelki életünkről van szó és ilyen értelemben igényeljük a határtalan, odaadó, önzetlen és fáradhatatlan közreműködést.

A hit vonatkozásában *mindent* Istenétől vár a földi halandó és Istenének se ad ezért cserébe semmi mást, mint ígéretét és szándékát, hogy Hozzá hű lesz és embertársait szereti. Ahhoz, hogy ez a hit kialakuljon, megerősödjék és az élet megpróbáltatásai közepette se inogjon meg, nagy szükségünk van a lelkész szolgálatára.

Éppen ezért állandóan éreznünk, tudnunk kell, hogy az ő hite sziklaszilárd és ezt életével, magatartásával is bizonyítania kell. Csak azt lehet követni, aki jó példával jár elöl, és csak annak lehet elhinni, amit mond, akiről tudjuk, hogy szavai belső meggyőződését tükrözik.

Ha már itt tartunk, legyen szabad kitérnem az egyházi beszédre, prédikációra. Nincs siralmasabb, mint érezni, hogy a szónok csak azért fúzi a szavakat, mondatokat, hogy kitöltse az „előírányzott” időt. Legyen mondanivalója és azt lehetőleg úgy válassza meg, hogy közérdekű lehessen. Nem a vontatottan, sok alpátossal előadott beszéd ra-

gadja meg a figyelmet, hanem a természetesen elmondott olyan szöveg, amelynek hangsúlya a tartalmán van.

Ebből a szempontból az egyszerű ember szellemi képességeit nem szabad lebecsülni, mert ha ő maga talán nem tudná a gondolatait természetesen előadni, azért még kitűnően megértheti a mások által elmondottakat. Ezt azonban kizárólag csak úgy, ha annak eszmei tartalma van, és aki előadja, az teljes meggyőződéssel hiszi is azt.

A lelkész nem munkát végez, hanem hivatást teljesít. Ezt megtanulni nem lehet! A hivatásérzet rendkívüli lelki adottság, amely ha van, nagyszerű eredmények eléréséhez segíti a lelkészt. Akiből viszont hiányzik, — és ez sem kárhoztatható — az jobban teszi, ha más utakon igyekszik a saját maga és a társadalom hasznára lenni.

Mindezekért a lelkész tevékenységét nem lehet munkaórákban mérni, vagy értékelni. Ez súlyos tévedés volna és aki ezt sértőnek találja, igaza van.

Ennek az ellentétele azonban az a követelmény, hogy a lelkész a kötelességeit nem végezheti formálisan, a látszat vagy netalán a jó statisztika érdekében.

Egyáltalán nem mindegy a hívek számára, hogy pl. a családlátogatás egy bensőséges, közvetlen lelki kapcsolat megteremtése mellett, a meglátogatott gondjainak a megosztása és az őszinte segíteni akarás vagy vigasztalás jegyében történik, vagy a lelkész egy közömbös beszélgetésre szorítkozik. Az évi jelentésben ez is, az is csak egy számjegy, holott a nagyszerű hivatásteljesítés tudata vagy a bicegő lelkiismeret önámító megnyugtatósa között igen nagy a távolság.

Az egyházközség lelkésze, lelki vezetője, természetszerűleg a közösség élén áll, azt vezeti vagy képletesebben szólva: hívei előtt jár. Ebből sok-sok olyan kötelezettség fakad, amit tétélesen talán meg sem lehet fogalmazni, hiszen az élet minden pillanata olyan megfelelő magatartásra kötelezi, amivel példa- és útmutató lehet, amit mindenkinek követnie kell, de legfőképpen, amely minden körülmények között tiszteletet és megbecsülést érdemel.

Mindezekért a lelkésznek többé-kevésbé személytelenné is kell válnia, illetve egyházával, hivatásával olyan mértékben azonosulnia, mint-ha egyénisége, energiája abban oldódna fel.

Lehet, hogy súlyos kívánság az „élet annyi mint: hivatás” egyenlőségi jelét használni, de mégis elmondhatjuk, mert látjuk, hogy minél teljesebb a hivatásával való azonosulása, annál nagyobb tisztelet vesz körül egy lelkészt.

Az ilyen lelkésznek mintha nem is volna magánélete, mintha saját személyét, egyéni gondjait másodrendűnek tekintené és minden törekvése, célja egyházának védelme és a reábizott gyülekezet gondozása, őrzése volna. Mivel Egyházunkban ez az általános, mondhatni magától értetődő szemlélet — és a kivétel elenyésző — ezért már nem is meglepő, ha falvainkat járva, lépten-nyomon azt látjuk, hogy a hívek rajongásig szeretik lelkészüket és őt fenntartás nélkül követik.

Mindez azzal is jár, hogy a lelkésznek nincs ideje és lehetősége pl. kereskedelmi, gazdasági ügyeskedéssel bibelődni és ha mégis ezt tenné, az visszatetszést szülne.

Sokoldalú lelkészi tevékenységének kifejtéséhez és a kitűzött célok eléréséhez a lelkésznek megfelelő módszereket is alkalmaznia kell.

Ezek közül a legfontosabb a hívek, az egyháztagok minél teljesebb bevonása az egyházi munkába.

Nagyon fontos annak a tudatnak a kialakítása, hogy az Egyház a „miénk”, mindnyájunké, tehát gondját kell viselnünk! Nekünk híveknek éreznünk, tudnunk kell annak a felelősségét, hogy egyházunk sorsa rajtunk múlik, de ugyanakkor azt is, hogy ez az egyház nem valami fölénk rendelt intézmény, hanem mi magunk alkotjuk azt. Nem leereszkedő vállveregetést igényelünk az esetleg elért eredményekért. Legyen egészen természetes, hogy amit teszünk, azt a saját ügyünkért tesszük. Ez nekünk kötelességünk, mert mi a kötelezettségekben is egyenlők vagyunk.

Ha a lelkész a maga számára sajátítja ki a vezetést, ezzel elszigeteli magát és kizárja a híveket az egyházi életből, ha pedig érdektelenné teszi őket, annak sok káros következménye lehet. Emberi gyarlóságból vagy önzésből fakad, hogy munkánk jó eredményének fokozottan örülünk, ha azt a saját dolgainkban értük el. Hagyjuk meg tehát a híveinket abban a tudatban, hogy ők az egyház, illetve annak ők is egyenlő jogú birtokosai. Hadd legyen az érte érzett felelősségünk is „egyenlő”.

Végezetül nyomatékosan kell hangsúlyoznom, hogy kötelességünk a holnapra, a jövőre is gondolnunk. Egyházunk fennmaradásának záloga a konfirmáltak nevelése. Ezt nem lehet „alkalmilag” vagy kényszerű kötelességből végezni. Ha a holnap temploma elnéptelenedik, ezért elsősorban a lelkészt terheli felelősség.

Anyanyelvén minden gyermek szívesen tanul, és amit gyermekkorunkban megtanultunk, azt soha nem felejtjük el. Vajon van-e jogunk az utánunk következő nemzedékeket megfosztani attól, hogy nekik is maradjanak ilyen emlékeik? Vajon nem kell-e egykor még számot adnunk arról, amit most kényelemszeretettől, gondatlanságból, vagy bármi más okból elmulasztottunk? Egyházirodalmunk, művészetünk mérhetetlen kincsei állanak rendelkezésünkre. Ismertessünk meg ebből minél többet gyermekeinkkel, hogy az életbe indulva tarisznyájukban legyen belőle bőven. A jövőt csak reméljük, de nem ismerhetjük. Ha a küzdelmes élet ridegségében hitük és a maguk megbecsülésének érzése meginogna, adjon nekik új erőt, önbizalmat az a tudat, hogy járhatnak felemelt fejjel, büszkén vállalva az élet kihívásait, mert amit magukkal hoztak, az erre őket feljogosítja. Így meg fogják tartani rendületlen hitüket, Istenbe és jövőjükbe vetett bizalmukat.

Nagyon sok egyházközségünk nagyszerű példája igazolja, hogy a konfirmáltak nevelésével kapcsolatos elvárás nem ábránd. Az idő parancsa ez, amit most kell teljesíteni, ha nem akarjuk, hogy a holnap generációjának szemrehányásával és saját lelkiismeretünkkel kelljen szembenéznünk.

Nagyon boldog volnék, ha minél többen azért találnák érdektelennek ezeket a sorokat, mert minden réges-régen megvalósult egyházközségünkben.

Nem írhattam a teljesség igényével és az olvasók bizonyára még nagyon sok fontos kérdést tudnának helyettem is elmondani. Céлом mindössze az volt, hogy egyfajta nézőpontra hívjam fel a figyelmet, hátha közös ügyünknek ezzel is hasznára lehetnék.

Dr. LÖRINCZY GÉZA

DÁNIEL ÉS A LÉLEK ABLAKAI

Dán 6,10

Dániel próféta fogságban van, de ott mély áhitattal imádja ősei, Ábrahám, Izsák és Jákób Istenét. Jahve — felfogása szerint — az egyetlen igaz Isten Izraelt választotta népéül, és annak boldogulását akarja. Izrael asszír-babiloni hatalom fogságában szenved, de Istennek megvannak a maga eszközei, amelyekkel imádóit megsegítse. Ilyen eszköze az a nyitott ablak is, amelyen át a messze távolban levő ősi haza üzen a fogságban levő fiainak, haza hívja, haza várja őket. S ilyen eszköze az a vallásos lélek, amely felfogja a távoli haza üzenetét, s szent birodalomná erősíti hitét, hogy ők még haza jutnak az ősi földre s helyreállítják a dicsőséges dávidi királyságot.

Ez az ablak Dániel menedéke. A bibliai író, amikor röviden szól erről az ablakról, nem is gondolja, hogy milyen nagy jelentőségű tényre utalt ez által. Számára csak egy jelentéktelen esemény az ablakra való utalás, azért volt rá szüksége, mert ez vezette őt el Istenük hatalmának megmutatására, aki kimentí prófétáját az oroszlánok ketrecéből és az égő kemencéből. Neki a csoda volt a fontos, amelyen át Jahve megmutatta hatalmát, s megszégyenítette a prófétája ellen áskálódókat.

A nyitott ablak a csodánál nagyobb jelentőséggel bír. Ez a lélek ablaka, amelynél megállva, Dániel képzelete visszaszáll a haza földjére. Gyermekes képek, és mégis milyen hatalmas erővé alakultak át, amikor a vallásos lélek ablakán át az ő bensejébe léptek s forrásai lettek hite megújulásának, bizalma mélyülésének, reményei szárnyra kelésének. Az ablak a lélek ablaka volt számára, amelyen át Isten felé nézett, s amelyen át Isten biztatása lépett a szívébe.

Életformáló tanulság van a Dániel könyve 6,10 versében, amelyet minden vallásos ember hasznosíthat a maga számára. Hiszen ki mondhatja el magáról, hogy ő biztosítva van minden testi és lelki szenvedés ellen? Ki mondhatja el, hogy őt nem fogja érni csalódás, csapás, bánat vagy gyász? Hogy élete nyugodt, békés és boldog lesz, az emberi életkor legvégső határáig? Senki!

Szükség van a lélek ablakaira, amelyeken át bejöhet a szívbe a lelki felfrissülés ózondús levegője, a vallásos hit sugara, amelyen át Isten bepillanthat a vallásos ember lelkébe, és amelyen át a vallásos ember Isten felé tekinthet. Isten meglátja az ember nyugtalanító kérdéseit, lelki vívódásait s megnyugtató feleletet adhat az embernek.